

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 9 maja 2014 r.

Poz. 2644

UCHWAŁA NR LXV.420.2014 RADY MIASTA LIMANOWA

z dnia 29 kwietnia 2014 roku

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.), oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Traci moc uchwała Nr XLIII/310/2010 Rady Miasta Limanowa z dnia 26 marca 2010 r. w sprawie: uchwalenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2015 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Limanowa oraz Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej.

§ 4. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

Przewodnicząca Rady Miasta
mgr Irena Grosicka

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr LXV.420.2014
Rady Miasta Limanowa
z dnia 29 kwietnia 2014 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014 – 2019**

I. Informacje ogólne o przemocy w rodzinie

O przemocy w rodzinie możemy mówić zawsze wtedy gdy osoba bliska w sposób zamierzony wykorzystując swoją przewagę (np. siłę fizyczną, uzależnienie ekonomiczne itp.) narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Dom kojarzony zwyczajowo z bezpieczeństwem, ciepłem rodzinnym i miłością staje się miejscem krzywd, bólu i upokorzeń, tym bardziej dotkliwych, że czynionych przez osoby najbliższe.

Przemoc dokonywana jest nie tylko przy pomocy siły fizycznej. Stanowią ją również inne działania lub zaniechanie działań w stosunku do najbliższych członków rodziny.

Istnieją cztery rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna**, którą jest każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz obrażeń fizycznych,
- **przemoc psychiczna**, to agresywne zachowanie, które ma na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołujące emocjonalny ból i cierpienie,
- **przemoc seksualna**, to wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych,
- **przemoc ekonomiczna**, to uniemożliwianie dostępu do rodzinnych środków finansowych poprzez np. zabieranie zarobionych pieniędzy, zakaz podejmowania pracy, nadmierne kontrolowanie wydatków lub zmuszanie do proszenia o pieniądze.

Przemocą jest również **zaniedbywanie** i niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny lub osób zależnych, które prowadzi do cierpienia, choroby, utraty normalnych warunków życia.

Wymienione rodzaje przemocy mogą występować wszystkie równocześnie lub być stosowane w jednej z powyższych form.

Przemoc ma destrukcyjny wpływ na całą rodzinę. Zaburzone zostaje jej prawidłowe funkcjonowanie. Zrywane są więzi rodzinne, ranione uczucia, pozostaje żal, poczucie krzywdy i bezradności. W wyniku stosowania przemocy cierpi nie tylko ofiara, cierpią również jej świadkowie, którymi najczęściej są dzieci. Przemoc wywiera na ich psychice piętno, które pozostaje na całe życie.

Bierność społeczeństwa wobec przemocy domowej oparta jest na szeregu mitów z nią związanych, a w szczególności:

- przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać
Nieprawda – bicie, krzywdzenie, wykorzystywanie osób bliskich jest przestępstwem i podlega karze. Zawarcie związku małżeńskiego, wspólne zamieszkiwanie nie zezwala na przemoc, ani nie zwalnia z odpowiedzialności za to przestępstwo.
- przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego
Nieprawda – przemoc w rodzinie może występować we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od sytuacji materialnej, czy poziomu wykształcenia.
- przemoc jest wtedy, gdy na ciele ofiary są widoczne ślady
Nieprawda – przemoc to również obelgi, poniżanie, zastraszanie, grożenie czy zmuszanie do określonych zachowań.
- jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył
Nieprawda – nikt nie zasługuje na bicie, maltretowanie zastraszanie, poniżanie. Każdy człowiek zasługuje na godne traktowanie.

- policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych
- Nieprawda** – przemoc jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana dla ochrony bezpieczeństwa osób, zapobieganiu popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców przestępstw, bez względu na to czy ofiara należy do najbliższej rodziny czy nie.
- ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc
- Nieprawda** – ofiary przemocy zawsze próbują się bronić w sposób najczęściej mało racjonalny, w związku ze strachem, obawą przed zemstą, czy nasileniem się przemocy.
- to był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy.
- Nieprawda** – przemoc domowa nie jest jednorazowym incydentem. Policja wzywana jest najczęściej w ekstremalnych sytuacjach, gdy przemoc trwa już od dłuższego czasu.
- gdyby dla ofiary przemoc stanowiła cierpienie odeszłaby od sprawcy.
- Nieprawda** – ofiara przemocy pomimo cierpienia pozostaje przy sprawcy, bo jest zastraszana, boi się zemsty, jest od niego zależna materialnie, nie ma gdzie pójść. Ofiara często tkwi w toksycznym związku bo boi się braku akceptacji decyzji o odejściu przez rodzinę, najbliższe otoczenie (kolegów, sąsiadów, znajomych), kieruje się względami religijnymi, czy dobrem dzieci.
- przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol
- Nieprawda** – jest wiele przyczyn przemocy w rodzinie, jednak nawet uzależnienie sprawcy od alkoholu nie usprawiedliwia go i nie zwalnia z odpowiedzialności za stosowanie przemocy wobec bliskich.
- gwałt w małżeństwie nie istnieje
- Nieprawda** – każdy ma prawo do decydowania o swoim intymnym życiu, akt ślubu nie odbiera tego prawa.
- osoby stosujące przemoc muszą być chore psychicznie
- Nieprawda** – nie ma bezpośredniego związku między przemocą, a chorobą psychiczną. Przemoc to demonstracja siły, chęć przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

Źródła przemocy domowej zostały podzielone na:

- **biologiczne** – którymi są cechy charakteru, odpowiedni temperament oraz mikrouszkodzenia układu nerwowego,
  - **psychologiczne** – to jakość kontroli nad własnymi emocjami, frustracje, pozbawienie potrzeb, odpowiednie postawy i wizje świata,
  - **środowiskowe** – to załatwianie różnych spraw za pomocą przemocy,
  - **substancje chemiczne** – to np. alkohol, narkotyki powodujące osłabienie zdolności do samokontroli lub wyzwalające agresję.
- Badania naukowe nad zjawiskiem przemocy domowej wykazały, że rodziny dotknięte przemocą domową przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu, a mianowicie:
- **Faza narastającego napięcia**, którą charakteryzuje wzrost sytuacji konfliktowych, okazywanie gniewu, zazdrości, poniżanie, wzmożone kontrolowanie i inicjowanie różnego rodzaju sytuacji konfliktowych. Sprawca jest ciągle poirytowany, prowokuje kłótnie. Ofiara stara się łagodzić konflikt, uspakaja sytuację oraz spełnia każde żądanie sprawcy, co często jeszcze bardziej go irytuje powodując wzrost napięcia i wybuch agresji.
  - **Faza ostrej przemocy**, to jest wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara przemocy dla której stan napięcia staje się nie do wytrzymania. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sam sprawca stawiając niemożliwe żądania wobec ofiary. Brak ich spełnienia powoduje poirytowanie wybuch szału i brak całkowitej kontroli nad swoim zachowaniem. Na tym etapie sprawca może dokonać strasznych czynów nie licząc się ze skutkami ich dokonań. Faza ostrej przemocy trwa stosunkowo krótko, ale jej skutki mogą być tragiczne.
  - **Faza miodowego miesiąca**, jest to faza skruchy sprawcy przemocy. Okazuje on żal, próbuje usprawiedliwić swoje zachowanie oraz wynagrodzić krzywdy ofiarom przemocy. Sprawca zapewnia, że się zmieni, jest miły, uczynny, okazuje troskę miłość i oddanie. Ofiara przemocy, która wcześniej podjęła jakieś działania przeciwko sprawcy zaczyna wycofywać się, wierząc, że sprawca się zmienił, a jego zapewnienia się sprawdzą.
- Na tym etapie jest konieczne podjęcie stosownych działań wobec sprawcy. Jeżeli pragnie on zmienić swoje postępowanie i podda się specjalistycznej terapii jest szansa, że zaniecha stosowania przemocy

wobec bliskich. W przeciwnym wypadku sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w spokoju, ponownie zaczyna wzrastać w nim napięcie i powrót do pierwszej fazy oraz powtórzenie się całego cyklu, w którym agresja za każdym razem jest mocniejsza. Skutki przemocy w rodzinie mogą być wielorakie od ran i uszkodzeń ciała poprzez problemy ze zdrowiem fizycznym i psychicznym, aż do śmierci, będącej wynikiem odniesionych ran lub śmierci samobójczej w wyniku załamania nerwowego i depresji. Niepokojące jest to, że coraz częściej środki masowego przekazu informują nas o nasileniu się zjawiska przemocy w rodzinie. Skutki jej stosowania są coraz bardziej tragiczne. Również agresja kierowana jest często w stosunku do dzieci w wieku niemowlęcym. Nie można pozostać obojętnym wobec takiego okrucieństwa. Podejmowane działania winny być natychmiastowe, interdyscyplinarne i zdecydowane. W innym razie sprawcy przemocy będą czuć się bezkarni.

II. Podstawa prawna

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został opracowany na podstawie następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1882 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 182),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Limanowa

Dokonanie wnikliwej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Limanowa jest utrudnione z uwagi na fakt, iż służby, takie jak Prokuratura, Sąd pracują na systemach informatycznych nie pozwalających na wyodrębnienie spraw wg miejsca zamieszkania. Powyższe instytucje dysponują danymi z całego rejonu objętego ich działaniem, tj. powiatu limanowskiego. Zgodnie z informacją Prokuratury Rejonowej w Limanowej prowadziła ona w okresie 2011-2013 r. 475 spraw dotyczących przemocy w rodzinie. Liczba sprawców przemocy w rodzinie w badanym okresie wyniosła 174 osoby, natomiast liczba ofiar przemocy w tym okresie to 237 osób. Z powyższych spraw 148 zakończyło się sporządzeniem aktu oskarżenia, a 19 umorzeniem postępowania.

Sąd Rejonowy w Limanowej prowadził sprawy o przemoc w rodzinie przeciwko 178 sprawcom tego przestępstwa. Z powyższej liczby osób 120 zostało skazanych, z czego 110 osób to mężczyźni, a 10 to kobiety. Liczba ofiar w prowadzonych sprawach w latach 2011-2013 wyniosła 428 osób z czego 222 osoby to kobiety, 91 mężczyźni, a 115 to dzieci. W 8 przypadkach sprawy prowadzone o przestępstwo przemocy w rodzinie zostały umorzone.

Powyższe dane nie obrazują jednak rozmiarów zjawisk przemocy w rodzinie. Większość ofiar przemocy wycofuje się z wcześniej złożonych zeznań lub odmawia ich złożenia nie godząc się na uruchomienie postępowania karnego przeciwko sprawcy przemocy. Ujawnione akty przemocy to te zdarzenia, które zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”, najczęściej sporządzonej podczas interwencji policji. Pozostaje jeszcze ta część rodzin, które skrupulatnie ukrywają przemoc bojąc się zemsty ze strony sprawcy, negatywnego odbioru ze strony najbliższego otoczenia, bądź po prostu bagatelizują jej skutki.

W mieście Limanowa liczącym 15.151 mieszkańców w latach 2011-2013 w 113 rodzinach zdiagnozowano przemoc domową i sporządzono 196 „Niebieskich Kart” w tym:

2011 – 80 „Niebieskich Kart”

2012 – 54   -   ”   -

2013 – 62   -   ”   -

Jak z powyższych danych wynika, w 83 przypadkach „Niebieska Karta” sporządzona została więcej niż jeden raz, co stanowi około 73% i świadczy o powtarzaniu się aktów przemocy w tych rodzinach.

Większość sprawców jednak unika oskarżenia za przestępstwo przemocy wobec bliskich. Z danych przekazanych przez Policję wynika, że w 2011 r. wszczęto 9 postępowań z art. 207 kk,

zakończonych w 4 sprawach aktem oskarżenia, a w 5 przypadkach umorzeniem postępowania. W roku 2012 wszczęto 8 postępowań z art. 207 kk, z tego w 7 przypadkach zakończonych aktem oskarżenia, a w 1 sprawie umorzeniem postępowania. W 2013 postępowanie z art. 207 kk wszczęto w 6 sprawach i we wszystkich przypadkach zakończyło się ono aktem oskarżenia. W okresie 2011 -2013 w 37 przypadkach Policja prowadziła czynności sprawdzające zakończone odmową wszczęcia postępowania, najczęściej z powodu wycofania już złożonych zeznań lub odmowy ich składania przez osoby pokrzywdzone. W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost liczby spraw zakończonych oskarżeniem w stosunku do wszczętych postępowań z art. 207 kk tj. w 2011 r. 44%, 2012 r. 87,5 % oraz w 2013 r. 100%.

Ważnym elementem w walce z szerzącym się zjawiskiem przemocy w rodzinie jest podejmowanie działań profilaktycznych mających na celu ograniczenie jego rozmiarów. Uwarunkowane jest to posiadaniem odpowiedniej wiedzy dotyczącej tego zjawiska przez lokalną społeczność. Pozyskanie informacji na powyższy temat uzyskano na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej na 1,5% próbie mieszkańców miasta w wieku od 18 do 75 lat.

W badaniu ankietowym wzięło udział 60 mężczyzn i 105 kobiet. Badanie starano się przeprowadzić w różnych środowiskach, o różnym statusie społecznym i zawodowym. Na pytanie, czy zna Pan/Pani przypadki występowania przemocy w rodzinie 63%, tj. 104 osoby ankietowane odpowiedziały, że tak, natomiast 61 osób nie zna przypadków stosowania przemocy w rodzinie. Na pytanie czy na terenie miasta Limanowa występuje zjawisko przemocy, aż 150 osób ankietowanych, czyli 90,9% odpowiedziało, że tak, a 15 osób odpowiedziało, że nie. Powyższe odpowiedzi na pytania ankietowe świadczą, o dużej skali zjawiska przemocy. Ponadto połowa ankietowanych zna takie przypadki, a więc posiada informacje o czynach stanowiących przemoc wobec bliskich w swoim otoczeniu, czyli znajomych, krewnych przyjaciół, sąsiadów itp. Spośród osób objętych badaniem ankietowym 84 % wie, że przemoc jest przestępstwem, a więc jest czynem zabronionym prawem i podlega karze z pozbawieniem wolności włącznie. Tylko 52 osoby odpowiedziały, że jest czynem niemoralnym, a 12 osób (7,3%), że jest to postępowanie zwyczajowo tolerowane. Do tej właśnie grupy winny być skierowane działania profilaktyczne, które uświadomią tej części społeczeństwa, że nie ma żadnej tolerancji dla przemocy, a każdy człowiek ma prawo do godnego traktowania. Również bezwzględnie wszyscy powinni mieć świadomość, że każdy przejaw przemocy wobec bliskich jest czynem karalnym ściganym przez prawo. Na pytanie, czy bicie, wyśmiewanie, znieważanie, zaniebdywanie osób zależnych, poniżanie, zmuszanie do współżycia seksualnego wbrew woli drugiej osoby oraz nie udzielanie podstawowych środków do życia, 67% ankietowanych stwierdziła, że wszystkie wyżej wymienione zachowania stanowią przemoc. 131 ankietowanych osób (79,4%) stwierdziła, że w każdej rodzinie może dochodzić do przemocy, a 136 osób (82,4 %), że najczęściej przyczyną jest alkoholizm. Inne przyczyny to niezgodność charakterów małżonków oraz narkomania (37%). 16,4 % osób biorących udział w badaniu za przyczynę przemocy uznało konflikty międzypokoleniowe, a 19,4 % stwierdziło, że trudno powiedzieć, co najczęściej jest przyczyną przemocy. Wyniki badania ankietowego wskazują, że w społeczność lokalną uważa, iż najczęściej ofiarą przemocy jest żona i dzieci (odpowiednio 87,9% i 83,6%), a sprawcą przemocy mąż 92,7%.

Znacznie mniejsza część osób uznaje ojca za sprawcę przemocy, bo około 52,7%. Należałoby uznać, że zdaniem społeczności lokalnej agresja sprawcy najczęściej skierowana jest do żony, a w mniejszym stopniu bezpośrednio dotyka dzieci. Nie należy jednak zapominać o dzieciach, które są świadkami przemocy. Ich ból i cierpienie psychiczne często bywają większe niż zadane razy przez sprawcę, a trauma związana z tym doświadczeniem pozostaje na całe życie. Wyniki przeprowadzonej ankiety wykazały, że około 16% uważa, że najczęściej ofiarą przemocy jest mąż, a 13 – 15% że najczęściej sprawcą jest żona i dzieci. Inne osoby bliskie jako ofiary wg ankietowanych stanowią 21%, a sprawcami są wg badanych w 14,5%.

Najważniejszym elementem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie jest interwencja, zwłaszcza w fazie ostrej przemocy. Często bowiem, bezpieczeństwo ofiar zależy od właściwej reakcji najbliższego otoczenia. Z tych to względów zapytano osoby biorące udział w badaniu ankietowym jak zachowały by się w przypadku zetknięcia się z przemocą w rodzinie. Większość ankietowanych, bo 88,5% odpowiedziało, że zgłosiłaby zdarzenie na policję, 25,5% podjęłaby interwencję osobiście, natomiast 4,2% nie ingerowałoby wychodząc z założenia „to nie moja

sprawa". Jak z powyższego wynika większość mieszkańców miasta Limanowa wykazuje właściwą postawę w zetknięciu się z przemocą w rodzinie, jednak część osób pozostaje obojętna na akty przemocy, mimo że od ich reakcji może zależeć czyjeś życie lub zdrowie. Trudno ustalić powody ich obojętności na krzywdy i ból innych. Może to wynikać z obawy przed zemstą sprawcy, uciążliwości prowadzonych później procedur, tj. zeznań na policji, w prokuraturze, czy sądzie lub z własnego wygodnictwa. Mieszkańcy miasta Limanowa są w większości, bo w 95,2% zorientowani do jakich instytucji i służb należy zgłaszać przemoc w rodzinie. Najczęściej wymieniane to: Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, rzadziej Niebieska Linia, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, szkoły, ośrodki zdrowia. Brak wiedzy w tym zakresie wykazało 4,8%. Osobom uczestniczącym w badaniu ankietowym zadano również pytanie z zakresu skuteczności pomocy udzielanej ofiarom przemocy w rodzinie. 53% uważa, że pomoc jest skuteczna, 10,9% nie posiada wiedzy na ten temat, natomiast 35,8% twierdzi, że nie - podając różne powody w szczególności takie jak:

- zbyt długie procedury,
- złe i nieskuteczne przepisy prawne,
- częste wycofywanie się z prowadzonych postępowań przez ofiary przemocy,
- brak możliwości odizolowania sprawcy od ofiar,
- bezkarność sprawców
- uzależnienie emocjonalne i ekonomiczne ofiar od sprawcy,
- zbyt dużo biurokracji,
- brak dobrych specjalistów,
- strach przed ujawnieniem problemu i krytyką otoczenia,
- niskie kary dla sprawców,
- brak korzystania z takich instrumentów prawnych jak „zakaz zbliżania się do rodziny, eksmisja z mieszkania itp.
- małe zaangażowanie organów powołanych do interwencji,

Powyższe uwagi i zastrzeżenia osób ankietowanych świadczą o wielu brakach i niedociągnięciach w istniejącym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wydłużający się czas od podjęcia pierwszej interwencji poprzez cały okres prowadzonych procedur przez policję, prokuraturę i sąd, aż do wymierzenia kary sprawcy jest czasem trudnym dla ofiary, przedłużającym się w nieskończoność. To w tym czasie musi ona codziennie funkcjonować obok sprawcy, narażona na szykany, a najczęściej dalszą przemoc z jego strony. Wsparcie w tym okresie dla ofiary przemocy jest bardzo ważne. Daje jej poczucie bezpieczeństwa, pewności, co do celowości już podjętych działań. Dla sprawcy okres ten stwarza poczucie bezkarności. Taki odbiór może mieć też najbliższe otoczenie, które jest zorientowane, co do popełnionego przez niego czynu.

Powyższe spostrzeżenia ankietowanych osób dają wskazówkę do podejmowania wielu działań, których celem będzie udoskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promowanie podejmowanych działań i przekonywanie o ich słuszności i celowości, zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami i służbami w celu sprawnej i szybkiej interwencji oraz wypracowywanie dobrych praktyk w tym zakresie dających społeczności lokalnej poczucie wsparcia i bezpieczeństwa.

IV. Zasady i cele Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Program realizowany będzie na trzech podstawowych płaszczyznach, a to:

- 1. Profilaktyka** - w zakres, której będą wchodziły takie działania jak: diagnoza, informacja i edukacja. Prowadzenie badań diagnostycznych (np. badania ankietowe), gromadzenie i zbieranie danych na temat zjawiska przemocy pozwoli na ocenę jego skali oraz podjęcie stosownych działań profilaktycznych. Ważnym działaniem w zakresie profilaktyki jest przekazywanie informacji na temat dynamiki zjawiska, jak również edukacja, w szczególności lokalnej społeczności dotycząca negatywnych skutków występowania przemocy w rodzinie, form wsparcia, kompetencji instytucji i służb itp.
- 2. Interwencja** – działania polegające na udzielaniu pomocy ofiarom przemocy oraz działania interwencyjne skierowane do osób stosujących przemoc. Działania interwencyjne

i pomocowe skierowane w stosunku do ofiar przemocy jak i jej sprawców dają gwarancję skutecznego zatrzymania przemocy w rodzinie.

- 3. Wsparcie** – działania korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc oraz działania terapeutyczne dla osób doznających przemocy. Specjalistyczna pomoc skierowana do osób doznających przemocy oraz jej sprawców jest wymagana w związku z różnorodnością źródeł i podłoża przemocy. Negatywne skutki występowania przemocy w rodzinie, a szczególne te, które dotyczą obszaru psychiki ofiar, w tym również dzieci wymagają profesjonalnego wsparcia ze strony specjalistów jak np. psycholog, terapeuta. Również takie działania muszą być skierowane do sprawców, bowiem zaprzestanie stosowania przemocy wobec bliskich wymaga często zmiany systemu wartości, przekonań, nawyków czy nabycia umiejętności radzenia sobie z agresją.

Podstawowe zasady Programu to:

1. Pierwszeństwo profilaktyki przed interwencją,
2. Interdyscyplinarność działań,
3. Współodpowiedzialność za podjęte działania wszystkich podmiotów zaangażowanych w pomoc,
4. Systematyczność i ciągłość działań.

Celem głównym Programu jest:

- 1. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.**
- 2. Skuteczna i optymalna pomoc dla ofiar przemocy.**
- 3. Zwiększenie wrażliwości społecznej na akty przemocy w rodzinie.**

Osiągnięcie powyższego celu wymaga podjęcia szeregu działań, które muszą być realizowane w sposób ciągły. Jego osiągnięcie to zaangażowanie wielu służb i instytucji uczestniczących w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie. Konieczna jest tu stała i systematyczna współpraca wyżej wymienionych podmiotów oraz szybki i sprawny przepływ informacji, co nie pozostaje bez wpływu na skuteczność udzielanej pomocy. Zdecydowane i szybkie działania wszystkich służb dają możliwość zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy, a sprawca przemocy przestaje czuć się bezkarnie.

Przemoc w rodzinie to dramat rozgrywany w czterech ścianach, bez naocznych świadków. Jednak najbliższe otoczenie najczęściej wie o przemocy w rodzinie sąsiadów, znajomych, kolegów, koleżanek z pracy. Wiele tragedii i dramatów można by było uniknąć, gdyby nie obojętność najbliższego otoczenia, które było nieczułe na płacz dziecka, krzyk, czy wołanie o pomoc. Dlatego też zwiększenie wrażliwości społecznej na akty przemocy jest jednym z celów głównych Programu.

V. Działania i cele szczegółowe

PROFILAKTYKA – Działania informacyjne

CEL – Dostarczenie niezbędnej informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia.

Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Przygotowanie i opracowanie materiałów informacyjnych, plakatów i ulotek	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji	corocznie w II kw.	w ramach środków własnych z budżetu miasta oraz innych źródeł
Prowadzenie kampanii społecznych, konferencji	Miejski Zespół Interdyscyplinarny	corocznie III-IV kw.	w ramach środków własnych z budżetu

dla społeczności lokalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Komenda Powiatowa Policji		miasta oraz innych źródeł
Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży oraz rodziców w zakresie zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie jak również promowanie pozytywnych wzorców zachowań	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespoły Szkół Samorządowych Komenda Powiatowa Policji	zadanie stałe	w ramach środków własnych z budżetu miasta oraz innych źródeł
Sporządzenie i opublikowanie rocznego sprawozdania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji	do 20 lutego każdego roku za rok poprzedni	w ramach środków własnych z budżetu miasta oraz innych źródeł

PROFILAKTYKA – Działania diagnostyczne

CEL – Pozyskiwanie informacji w zakresie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie i jego dynamiki w środowisku lokalnym

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Analizowanie potrzeb w zakresie infrastruktury instytucji i służb uczestniczących w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Gromadzenie informacji o rozmiarach zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Limanowa	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz wszystkie podmioty realizujące procedurę „Niebieskiej Karty”	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Zbieranie informacji na temat potrzeb szkoleniowych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych i „pracowników pierwszego kontaktu”	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz wszystkie podmioty realizujące procedurę „Niebieskiej Karty”	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

Badanie ankietowe dot. rozmiarów występowania przemocy domowej i skuteczności udzielanej pomocy	Wybrany podmiot	raz na 4 lata	ze środków budżetu Miasta Limanowa
---	-----------------	---------------	------------------------------------

PROFILAKTYKA – Działania edukacyjne

CEL – Zwiększenie kompetencji i wiedzy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Przekazywanie niezbędnej wiedzy dot. przemocy w rodzinie społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Organizowanie szkoleń w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie oraz form udzielanej pomocy dla „pracowników pierwszego kontaktu”.	Miejski Zespół Interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Komenda Powiatowa Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Rozwijanie form współpracy pomiędzy instytucjami i służbami uczestniczącymi w procesie rozwiązywania problemów przemocy oraz sprawnego przepływu informacji mającej wpływ na skuteczność pomocy.	Miejski Zespół Interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Komenda Powiatowa Policji oraz inne podmioty realizujące procedurę „NK”	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Publikowanie informacji o systemie pomocy dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową oraz form wsparcia.	Miejski Zespół Interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Prelekcje dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie w tym radzenia sobie ze stresem, agresją własną i innych osób	Urząd Miasta Limanowa – MKRPA Zespoły Szkół Samorządowych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie stałe	w ramach środków na zajęcia pozalekcyjne
Organizowanie szkoleń w zakresie pomocy dziecku krzywdzonemu dla pedagogów szkolnych wychowawców i nauczycieli ze szkół z terenu Miasta Limanowa.	Urząd Miasta Limanowa – MKRPA Zespoły Szkół Samorządowych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

INTERWENCJA – Pomoc dla ofiar przemocy**CEL – Tworzenie niezbędnej infrastruktury, kadry specjalistów oraz warunków organizacyjnych do udzielenia skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.**

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Bieżąca i ścisła współpraca, między instytucjami, służbami wspierającymi ofiary przemocy w rodzinie, podlegająca ciągłej modyfikacji i udoskonaleniom w celu udzielenia im wszechstronnej pomocy.	Miejski Zespół Interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Sąddecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowa Komenda Policji MKRPA inne instytucje i służby	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Urzędem Miasta Limanowa, a Sąddeckim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.	Urząd Miasta Limanowa Sąddecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejski Zespół Interdyscyplinarnej	corocznie	w ramach środków budżetowych Miasta Limanowa
Uruchomienie mieszkania chronionego w celu izolacji ofiar od sprawcy przemocy	Urząd Miasta Limanowa Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o. o. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2014 r.	w ramach środków budżetowych Miasta Limanowa
Dostęp do usług specjalistycznych – prawnik, psycholog, asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog i psycholog szkolny	Miejski Zespół Interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Sąddecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowa Komenda Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności oraz środków budżetowych Miasta Limanowa i powiatu
DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Uruchomienie Pogotowia Opiekuńczego	Starostwo Powiatowe w Limanowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2014 r.	ze środków budżetowych powiatu limanowskiego
Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą domową po zamknięciu procedury „NK”	Miejski Zespół interdyscyplinarnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

INTERWENCJA – Działania kierowane do sprawców przemocy
CEL – Skuteczne i szybkie przerwanie aktów przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Izolowanie sprawców od ofiar przemocy	Komenda Powiatowa Policji Prokuratura Rejonowa Sąd Rejonowy	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Stosowanie wobec uzależnionych sprawców przemocy procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie MKRPO Komenda Powiatowa Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Kierowanie sprawców przemocy do programów psychokorekcyjnych	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej MKRPA Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej Powiatowa Komenda Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Udzielanie porad specjalistycznych (psycholog, pracownik socjalny itp.)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Miejski Zespół Interdyscyplinarny Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

WSPARCIE – Działania terapeutyczna dla ofiar przemocy w rodzinie
CEL – Pomoc w odbudowie prawidłowych relacji rodzinnych i zapobieganie kolejnym aktom przemocy

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Inne podmioty uprawnione na zlecenie	zadanie stałe	budżet państwa, środki z budżetu Miasta Limanowa, lub powiatu
Tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci (niebieskie pokoje) oraz przyjaznych warunków przesłuchań dorosłych – ofiar przemocy w rodzinie	Sąd Rejonowy Prokuratura Rejonowa Komenda Powiatowa Policji	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

Realizacja programów reintegrujących rodzinę z problemem przemocy	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Inne podmioty uprawnione na zlecenie	zadanie stałe	budżet państwa, środki z budżetu Miasta Limanowa, lub powiatu
Praca socjalna świadczona na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Pomoc Asystenta Rodziny	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności
Prowadzenie Grupy Wsparcia dla ofiar przemocy	Miejski Zespół Interdyscyplinarny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

WSPARCIE –Działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie
CEL – Zaprzestanie przemocy, radzenie sobie z własną agresją, zmiana postaw i zachowań sprawców przemocy

DZIAŁANIA	INSTYTUCJE I SŁUŻBY ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Opracowanie i wdrażanie modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej Inne podmioty uprawnione na zlecenie	zadanie stałe	budżet państwa, środki z budżetu Miasta Limanowa, lub powiatu
Reintegracja społeczna i zawodowa sprawców przemocy poprzez udział w programach realizowanych przez instytucje i organizacje społeczne	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Inne podmioty prowadzące reintegrację społeczną i zawodową	zadanie stałe	środki z budżetu Miasta Limanowa, lub powiatu
Praca socjalna świadczona na rzecz sprawców przez pracowników socjalnych instytucji pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie stałe	w ramach bieżącej działalności

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Limanowa.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą poprzez działania podejmowane wobec ofiar i sprawców.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności różnych form pomocy w tym pomocy specjalistów.
4. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa w rodzinach.

5. Podniesienie wiedzy i świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.
6. Podniesienie poziomu kwalifikacji kadry udzielającej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.
7. Rozbudowanie i udoskonalenie systemu współpracy instytucji i służb uczestniczących w procesie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie.

VII. Wskaźniki realizacji Programu

1. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” przez wszystkie instytucje i służby.
2. Liczba interwencji w związku z przemocą.
3. Liczba ofiar korzystających z różnych form wsparcia w tym specjalistycznego
4. Liczba osób objętych edukacją na temat przemocy w rodzinie.
5. Liczba zrealizowanych godzin zajęć edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie.
6. Liczba sprawców objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi.
7. Liczba szkoleń dla kadry instytucji i służb z zakresu przemocy w rodzinie.
8. Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla kadr.
9. Liczba instytucji, służb i organizacji pozarządowych zaangażowanych w realizację Programu.
10. Liczba informacji, artykułów, plakatów, ulotek opublikowanych w lokalnych mediach lub w inny sposób przekazanych społeczności lokalnej.
11. Inne istotne dane obrazujące dynamikę zjawiska.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie będzie zarządzany przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej, a monitorowany przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny. Na podstawie prowadzonego monitoringu Zespół Interdyscyplinarny formułował będzie wnioski do jego ewaluacji.

IX. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania niniejszego Programu będą środki z budżetu Miasta Limanowa oraz środki pozyskane z innych źródeł w tym dotacji z budżetu państwa.

Przewodnicząca Rady Miasta
mgr Irena Grosicka